

THEMISTOKLES DEKRET

Themistokles dekret (nedan TD) är en marmorstele, funnen för drygt trettio år sedan i Damala, Troizen, och som nu finns på Epigrafiska museet i Athen. Inskriften är från första hälften av 200-talet f.Kr. och utgör ett dekret av Themistokles framlagt för Athens folkförsamling år 480 f.Kr. Dekretet finns tillgängligt i engelsk översättning. Men det är omtvistat om inskriptionen verkligen är en transkription av ett dekret från år 480. Orsaken till tvisten är att om TD är äkta går innehållet stick i stäv mot den gängse historieuppfattningen, den som bygger på 400-talshistorikern Herodotos.

Av de här redovisade forskarna anser två, Jameson och Fornara, att dekretet är äkta, medan tre, Hignett, Chambers och Sealey, anser att det är falskt.

Argument för att TD är äkta:

Jameson: Ordvalet är tidigt 400-tal.

Fornara:

- Att hitta på ett TD tjänade inget syfte.
- Herodotos är misstolkad, om han tolkas rätt stöds faktiskt TD av hans skildring. Vissa av hans uppgifter har hittills förkastats eller helt enkelt ignorerats därför att de har förefallit oss osannolika. Men argumenten går runt i cirkel: Vi förkastar TD därför att Herodotos motsäger det på vissa ställen, och vi förkastar relevanta uppgifter hos Herodotos därför att de motsäger vår vedertagna uppfattning. Godtar vi dessa uppgifter (dateringar) hos Herodotos, finner vi stöd hos honom för TD.
- Herodotos nämner ett dekret av Themistokles som antogs efter omröstning och som stämmer tidsmässigt. Detta måste vara TD. Att Herodotos utelämnar vissa uppgifter han borde ha nämnt om dekretet och senare ger en annan förklaring till händelserna bevisar bara att han hade många olika uppgiftslämnare.

Argument för att TD är falskt:

Hignett:

- Dekretet är sammansatt av fem olika lagar. Inga paralleller till detta finns i samtida athenska inskriptioner, och denna typ av lagstiftning var förbjuden i Rom. Eftersom dekretets fem delar är så olikartade är det mycket svårt att tro att man röstade igenom samtliga på ett enda möte i folkförsamlingen.
- En mening hos Herodotos antyder ett dekret av Themistokles som ungefär motsvarar TD:s rader 4-18. Men varför finns ingen hänvisning i våra litteraturkällor till några av stadgarna på raderna 19-47?
- Demosthenes skriver att TD lästes upp på ett möte i Athens folkförsamling år 348. Man måste dock räkna med möjligheten att denna version inte var en trogen kopia av originaldekretet utan en

uppdiktad rekonstruktion av dess text, skriven av en 300-talsförfattare för att väcka patriotiska känslor till liv.
- Man vet att det på 300-talet existerade ett förfalskat dokument som rörde perserkriget.

Chambers:

- Texten är en kopia av en förfalskning från en epok när athenarna återgav historien ur en patriotisk synvinkel, för att påminna om ett ärorikt förflutet. Detta ägde särskilt rum under mitten av 300-talet och var alltså syftet med förfalskningen.
- De argument för att texten är äkta som stöder sig på fraseologi och terminologi är inte hållbara. En förfalskare som ville ge texten en gammaldags prägel kunde lätt ha valt arkaiska ord i det syftet.
- Herodotos redogörelse för händelserna år 480 är klar, konsekvent och logisk. Den som försökt hitta en hänvisning hos honom till TD har fel. Om ett dekret antagits skulle Herodotos ha klargjort detta mycket tydligare.
- Inskriptionen är en sammansmältning av minst två, troligen tre, olika texter. Bevis: Inskriptionen funnen i Troizen kombinerar stadgar som Plutarchos skriver om som två olika dekret av Themistokles.
- Det är mycket troligt (och t.o.m. påvisat) att falska dokument var i omlopp under 300-talet och även under andra århundraden.

Sealey:

- Uttryckssättet liknar mer 300-talets stil än 400-talets.
- På 300-talet såg athenarna tillbaka på perserkrigens epok som en ärorik tid, och athenska talare åberopade många dekret som utgavs för att vara från perserkrigen men vars äkthet kan betvivlas.
- De som tror att TD är äkta måste förutsätta att stadgarna på TD bara var en plan. Men i texten framställs de som en direkt order, och vilketdera de än är, varför efterföljdes de inte? Nej, det är bättre att förlita sig på Herodotos detaljerade skildring.

Sammanfattningsvis kan alltså sägas att det fortfarande råder oenighet om huruvida stelen från Troizen verkligen återger ett dekret framlagt av Themistokles år 480 f.Kr. Ingen har hittills med 100-procentig säkerhet kunnat bevisa att inskriptionen är äkta eller falsk.

LITTERATURFÖRTECKNING:

- Chambers, M. (1967). *Philologus* 111, s. 157-166.
Fornara, C.W. (1967). *American Historical Review* 73, s. 425-33.
Fornara, C.W. (1986). *Archaic times to the end of the Peloponnesian war*, s. 53-55.
Hignett, C. (1963). *Xerxes' invasion of Greece*, s.458-468.
Jameson, M. (1962). *Hesperia* 31, s. 310-315.
Sealey, R. (1976). *A history of the Greek city-states, ca. 700-338 BC*, s. 214-216.